

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

26 noiembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte - Petru Ursache,

Judecători – Elena Covalenco, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti și Ion Druță,
a judecat în ședință publică recursul în anulare împotriva sentinței judecătorești orășenești Tiraspol din 07 septembrie 2012, deciziei judecătorești supreme a autoproclamatei republici moldovenești nistrene din 09 octombrie 2012, încheierii judecătorești orășenești Tiraspol din 12 februarie 2013 și încheierii judecătorești supreme a autoproclamatei republici moldovenești nistrene din 26 martie 2013, declarat de către

Coliban Alexandru Alexandru, născut la 21 aprilie 1990, originar și domiciliat în or. Chișinău, str. Lech Kaczynski 10/2, ap.80

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 17 septembrie 2013 - pînă la 26 noiembrie 2013.

Curtea Supremă de Justiție.

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Sergiu Crîjanovschi, care a pledat pentru admiterea recursului în anulare.

Coliban Alexandru și avocatul Vieru Vadim în numele primului, care au pledat pentru admiterea recursului în anulare în sensul declarat.

Colegiul penal lărgit,

CONSTATĂ:

1. Coliban Alexandru a depus la Curtea Supremă de Justiție un recurs în anulare, în care solicită:

Casarea și recunoașterea ca fiind emise contrar Legislației Republicii Moldova a sentinței judecătorești orășenești Tiraspol din 07 septembrie 2012, deciziei judecătorești supreme a autoproclamatei republici moldovenești nistrene din 09 octombrie 2012, încheierii judecătorești orășenești Tiraspol din 12 februarie

2013 și încheierii judecătorei supreme a autoproclamatei republici moldovenești nistrene din 26 martie 2013, în baza cărora Coliban Alexandru a fost condamnat ilegal de către instanțe judecătorești neconstituționale - menționează ilegalitatea hotărârilor emise, care nu au putere juridică, fiindu-i încălcat dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil, invocând violarea articolului 6 din Convenția Europeană.

2. Judecând recursul în anulare în baza materialelor din dosar și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal conchide că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Hotărârile judecătorești menționate din momentul adoptării sînt nelegitime, nu au putere juridică și nu pot fi executate din motivul că au fost adoptate de către instanțe judecătorești neconstituționale.

Potrivit alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil. Totodată, în alin. (3) al Legii Supreme este consacrat faptul că teritoriul Republicii Moldova este inalienabil, iar frontierele țării sunt consfințite prin legea organică, respectîndu-se principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

La 02 septembrie 1990, așa numită republica moldovenească nistreană „R.M.N.” își declară independența față de Republica Moldova, iar ulterior, și-a creat o structură proprie de stat cu atribute proprii (miliție, procuratură, instanțe judecătorești), care pînă în prezent activează în baza unei legi contrare legislației Republicii Moldova și standartelor internaționale.

Aceste unități para statale (miliție, procuratură, instanțele judecătorești) nu au fost și nu sînt supuse controlului din partea autorităților constituționale a Republicii Moldova și monitorizării din partea instituțiilor internaționale.

Prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997, a fost ratificată Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la această Convenție, unde în art.1 pct.1) din hotărîre, se specifică că, *„Republica Moldova declară că nu va putea asigura respectarea dispozițiilor Convenției în ce privește omisiunile și actele comise de organele autoproclamatei republici nistrene pe teritoriul controlat efectiv de ele pînă la soluționarea definitivă a diferendului din această zonă”*.

Din art. 1 al Convenției reiese faptul, că statele părți, trebuie să răspundă de orice încălcare a drepturilor și libertăților protejate de Convenție, comise asupra indivizilor aflați sub „jurisdicția” lor. Exercițarea jurisdicției este o condiție necesară pentru ca un stat contractant să fie considerat responsabil de actele sau omisiunile care i se imputează și care dau loc unei plîngerii de încălcare a drepturilor și libertăților anunțate în Convenție.

Din punct de vedere al dreptului internațional public expresia *„relevînd din jurisdicția lor”* din art. 1 al Convenției trebuie să fie înțeleasă, ca semnificînd faptul că competența jurisdicțională a unui stat este în primul rînd teritorială (vezi decizia Bancovic § 59) dar de asemenea, în acest sens este presupusă că ea se exercită în

mod normal pe întreg teritoriul statului. Această presupunere poate fi limitată în circumstanțe excepționale în special, atunci când un stat este împiedicat de a-și exercita autoritatea pe o parte a teritoriului său. Aceasta poate fi rezultatul unei ocupații militare, prin forțele armate ale unui alt stat care controlează efectiv acest teritoriu (vezi *Loizidou vs. Turcia*).

3. În cauza *Ilașcu și alții vs. Moldova și Rusia* (Hotărârea CEDO din 08 iulie 2004) privitor la cele declarate de către Guvern, precum că Republica Moldova nu deține controlul asupra unei părți din teritoriul său național, anume regiunea transnistreană, CEDO reamintește că „declarația” consemnată de Moldova în instrumentul său de ratificare a Convenției la subiectul lipsei de control a autorităților legitime moldovenești asupra teritoriului transnistrean nu constituie o rezervă validă în sensul art. 57 al Convenției”.

Curtea reiterează că, „totuși chiar în absența controlului efectiv asupra teritoriilor transnistrene, Republica Moldova are obligația pozitivă prevăzută în art. 1 al Convenției de a lua măsuri care sunt în puterea sa și în conformitate cu dreptul internațional – fie de ordin economic, diplomatic sau juridic sau de altă natură – în scopul de a asigura reclamanților respectul drepturilor garantate de Convenție”.

Curtea consideră, că atunci când un stat controlat este împiedicat de a-și exercita autoritatea asupra întreg teritoriului său, printr-o situație de facto constrângătoare, cum ar fi stabilirea unui regim separatist însoțit sau nu de ocuparea militară a teritoriului de către un alt stat, acest stat nu încetează să-și exercite jurisdicția în sensul art. 1 al Convenției asupra acelei părți a teritoriului care este temporar supusă unei autorități locale susținute de forțele rebele sau de un alt stat.

Așa cum a stabilit Curtea anterior (în cazul *Ilașcu și alții c. Moldovei și Rusiei* din 2004), Transnistria se află sub jurisdicția Moldovei deoarece face parte din Statul Republica Moldova. Astfel, chiar dacă Moldova nu exercită un control efectiv asupra acțiunilor autorităților „RMN” din Transnistria, faptul că acest teritoriu este recunoscut în baza dreptului internațional public ca parte a teritoriului Republicii Moldova, o obligă pe cea din urmă să facă uz de orice mijloace juridice și diplomatice pe care le are la dispoziție în vederea continuării garantării drepturilor și libertăților prevăzute de Convenția Europeană pentru locuitorii Transnistriei. Din acest motiv, Curtea a decis în mod unanim că faptele de care se plîng reclamanții țin de jurisdicția Republicii Moldova. (cauza *Catan și alții c. Moldovei și Rusiei*, Hotărârea CEDO din 19 octombrie 2012).

Conform art. 114, 115 din Constituția Republicii Moldova, art.(1) a Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 789 din 26 martie 1996, art. (1) al Legii cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, „*Justiția în Republica Moldova se desfășoară în numele legii numai de instanțele judecătorești - prin Curtea Supremă de Justiție și prin alte instanțe judecătorești în conformitate cu Constituția*”.

Puterea judecătorească se exercită numai prin instanță judecătorească în persoana judecătorului, investită constituțional cu atribuții de înfăptuire a justiției, pe care le execută în baza legii.

Art. 6 al CEDO prevede că „*orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa*”.

4. Colegiul penal reține, că recurentul Al. Coliban a fost condamnat de către instanțe judecătorești care nu sunt constituite conform legii și care, în mod ilegal și-au asumat atribuții de înfăptuire a justiției în regiunea transnistreană, acesta fiind privat de dreptul la un proces echitabil prevăzut de lege.

Legislația procesual penală națională, art. 25 alin. (6) Cod de procedură penală, stipulează că sentințele și alte hotărîri judecătorești ale instanțelor nelegitime nu au putere juridică și nu pot fi executate.

CEDO (*cauza Ilașcu și alții c. Moldovei și Rusiei, cauza Catan și alții c. Moldovei și Rusiei*) declară, că cu toate că Republica Moldova nu deține controlul asupra teritoriilor transnistrene ea urmează să întreprindă măsuri pozitive ca toate măsurile aflate în dispoziția sa, politice, economice, juridice sau altele în vederea restabilirii controlului său pe acest teritoriu și asigurării drepturilor, incluzînd și eliberarea persoanelor private de libertate ilegal, cât și să facă uz de orice mijloace în vederea continuării garantării drepturilor și libertăților prevăzute de Convenția Europeană pentru locuitorii Transnistriei.

Ținînd cont de faptul că, în speță, s-au pronunțat hotărîri judecătorești de către instanțe judecătorești neconstituționale, aceste hotărîri sunt ilegale și nu au putere juridică.

Dat fiind faptul, că recurentul Al. Coliban a fost condamnat la închisoare în baza unor hotărîri judecătorești, adoptate de către instanțe judecătorești constituite neconstituțional, hotărîrile emise de către aceste instanțe urmează a fi casate, iar copia materialelor cauzei, a le expedia Procuraturii Generale a Republicii Moldova, pentru a întreprinde, după caz, toate măsurile legale în apărarea drepturilor și persoanelor care au suferit în urma acțiunilor, de a le supune verificării în ordinea prevăzută de legislația în vigoare.

5. În baza celor expuse, în conformitate cu prevederile art. 456 alin.(1), 457 Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Admite recursul în anulare declarat de **Coliban Alexandru**, casează sentința judecătorească orășenești Tiraspol din 07 septembrie 2012, decizia judecătorească supreme a autoproclamatei republici moldovenești nistrene din 09 octombrie 2012, încheierea judecătorească orășenești Tiraspol din 12 februarie 2013 și încheierea judecătorească supreme a autoproclamatei republici moldovenești nistrene din 26

martie 2013, în cauza penală *Coliban Alexandru Alexandru*, ca hotărâri adoptate de organe judiciare neconstituționale.

Copia materialelor se expediază Procuraturii Generale a Republicii Moldova pentru a întreprinde în cauză toate măsurile prevăzute de legislația Republicii Moldova.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la 26 noiembrie 2013.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Elena Covalenco

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Ion Druță

Copia corespunde originalului
Judecător:

Petru Ursache